

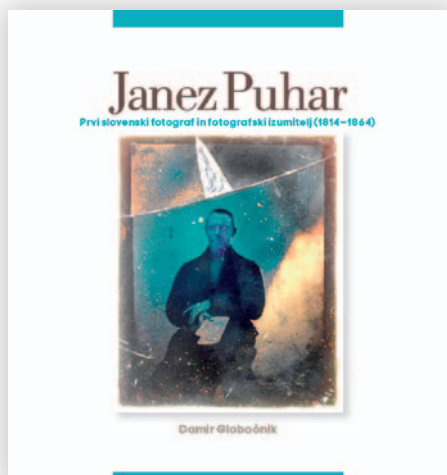

CELJSKA MOHORJEVA DRUŽBA

— Prva slovenska založba —

CELJE – LJUBLJANA

DAMIR GLOBOČNIK: JANEZ PUHAR (1814–1864)

Podatki o knjigi

- Naslov: Janez Puhar (1814–1864)
Prvi slovenski fotograf in fotografski izumitelj
- Avtor: Damir Globočnik
- Cena: 25 €
- Velikost: 210 mm x 220 mm
- Vezava: trdo vezano
- Število strani: 112
- ISBN: 978-961-278-144-6
- Založnik: Celjska Mohorjeva družba

Kontakt

Alenka Veber, urednica knjige
telefon 01-244-3667
alenkav@celjska-mohorjeva.si

Prvi slovenski fotograf in izumitelj novega postopka svetlobne slike na steklo

Po dostopnih podatkih velja Janez Puhar (1814–1864) za prvega slovenskega fotografa. V pregledih razvoja fotografije pa mu pripada pomembno mesto kot izumitelju novega postopka svetlobne slike na steklo. Puhar, ki je poklicno deloval kot podeželski kaplan, se je lotil izdelave fotografskih podob z željo, da bi obvladal prvi v praksi uporaben fotografski postopek – dagerotipijo, ki je leta 1839 predstavljala pravcato svetovno senzacijo. Imel je tudi izumiteljske ambicije. Sprva je morda razmišljal predvsem o tem, kako bi s pomočjo fotografskih pripomočkov lahko razmnoževal grafike in risbe. Hkrati se je posvetil izpopolnitvi postopka izdelave dagerotipij.

Puhar je obvestilo o odkritju »hyalotipije« (slike na steklu) oziroma »svetlopisa« objavil aprila 1843 v ljubljanskem časniku Carniolia. Puharju je za pet let uspelo prehiteti podoben izum francoskega častnika Abela Niépcea de Saint-Victor (1805–1870), ki v večini svetovne literature velja za izumitelja fotografije na steklo. Niépceov fotografski postopek so poimenovali njepso-tipija. Po sredini 19. stoletja sta bila v uporabi tudi postopek z mokrim kolodijem in amfitipija oziroma ambrotipija, ki sta prav tako temeljila na uporabi steklenega nosilca fotografske podobe.

Puhar je mnogo fotografiral. Njegova fotografska zapuščina je večinoma izgubljena. Ohranjenih oziroma znanih je samo šest fotografij, ki jih je Puhar izdelal po lastnem kemičnem postopku (puharotipije ali poznejše izboljšave v tej tehniki). Največ jih hrani Narodni muzej Slovenije v Ljubljani. Zanesljivo lahko na začetek šestdesetih let 19. stoletja datiramo samo eno fotografijo.

Na fotografijah v izrazitih temno sivih in rahlo modrikastih tonih so vidne različne poškodbe, načel jih je zob časa. Stekelca so pri štirih izmed petih znanih originalov zlomljena. Vendar so se Puharjeve fotografije ohranile, kar je dokaz, da je Puharju uspela trajna slika.